

**Zápis z osmého zasedání
Kolegia expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva
konaného dne 15. listopadu 2022**

Dne 15. listopadu 2022 od 13:30 hodin se na Ministerstvu spravedlnosti („MSP“) konalo osmé zasedání Kolegia expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a provádění Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen po řadě „Kolegium“, „Soud“ a „Úmluva“) jako poradního orgánu vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudem.

III. ROZHODNUTÍ SOUDU PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ

A. B. Ů. PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ

Zástupce KVZ V. JANOUŠEK PYSK představil dva nedávné rozsudky, v nichž Soud shledal porušení článku 3 Úmluvy z důvodu neprovedení účinného vyšetřování špatného zacházení, kterého se měli dopustit policisté, ze strany Generální inspekce bezpečnostních sborů („GIBS“). Ve věci B. Ů. šlo o zacházení s cizincem na letišti, v rozsudku *Sládková* z minulého týdne o hrubé zacházení a údajně rasistické a ponižující poznámky ve vztahu ke stěžovatelce, která byla pod vlivem alkoholu. V obou případech Soud sice neshledal porušení hmotněprávní složky článku 3, ale současně konstatoval, že takový závěr nemohl nade vši pochybnost učinit zčásti právě kvůli nedostatkům vyšetřování. V procesní rovině Soud považoval za problematické dva aspekty. *Zaprvé*, GIBS neprováděla vlastní nezávislé vyšetřování, ale vycházela nekriticky ze zjištění vnitřních kontrolních orgánů policie. *Zadruhé*, oběti tvrzeného policejního násilí nebyly dostatečně zapojeny do procesu vyšetřování v míře, kterou vyžaduje článek 3 Úmluvy. Oba rozsudky jsou poměrně čerstvé; jejich zevrubná analýza bude teprve probíhat. Mohou však poukazovat na systémové problémy v činnosti GIBS či Policie ČR. KVZ za tímto účelem svolá jednání, na které budou přizváni zástupci GIBS, Policejního prezidia, KVOP, NSZ, MV a MSP.

Zástupce KVOP J. ŠVOMA uvedl, že samotným postupem GIBS se ombudsman zabývat nemůže, nespadá do jeho působnosti. Jen v roce 2021 se ombudsman setkal se dvěma případy, ve kterých by mohly vzniknout pochybnosti o naplnění závazku účinného vyšetřování. Na rozdíl od případů rozhodovaných ESLP se tedy jedná o relativně nedávné události. Nelze proto asi tvrdit, že by problém nebyl již aktuální. Poznatky ombudsmana naznačují, že jeden z problémů může spočívat i v tom, že informace o špatném zacházení, kterého se měl dopustit příslušník bezpečnostního sboru, se ke GIBS nedostanou, přestože oběť vznesla hájitelné tvrzení. V jednom z případů ombudsman vytknul bezpečnostnímu sboru právě nepostoupení věci GIBS. J. ŠVOMA vyjádřil obavu, že v praxi dosud není dostatečně propsán závazek účinného vyšetřování v případě, kdy je vzneseno hájitelné tvrzení o špatném zacházení. Je tedy třeba toto v praxi více reflektovat. Například i v postupech vnitřních kontrolních orgánů. S podobným problémem se ombudsman setkal i v případě prošetřování hájitelného tvrzení na špatné zacházení, ke kterému mělo dojít v psychiatrické nemocnici.

Zástupkyně Ligy lidských práv Z. CANDIGLIOTA uvedla, že LLP již v roce 2014 vydala analýzu, ve které poukazovala na řadu problémů v činnosti GIBS. Jedním z nich je chybějící kontrolní mechanismus, který by prověřoval, jakým způsobem GIBS funguje. Uvedla, že činnost Stálé komise Poslanecké sněmovny pro kontrolu GIBS je problematická, zejména co do absence transparentnosti. Dotázala se, jak bude reagováno na to, že kontrolní mechanismy nejsou dostatečné. Dále upozornila i na přetrvávající problém spočívající v tom, že personální obsazení GIBS vychází z dřívější Inspekce policie, u níž Soud v minulosti konstatoval, že není dostatečně nezávislá. V praxi došlo jen k tomu, že zaměstnanci tohoto orgánu, povětšinou policisté, přešli na GIBS.

Zástupkyně PS H. VÁLKOVÁ uvedla, že ona sama byla členkou Stálé komise pro kontrolu GIBS. Zdůraznila, že GIBS již není taková, jaká byla před 10 lety, a že za současného ředitele funguje profesionálně. Uznala, že Stálá komise nefunguje bezchybně; dílem je to ovšem důsledek toho, že řada

materiálů je neveřejná a ani Stálá komise k nim nemá přístup. Dále podotkla, že spíše než GIBS možná selhávají vnitřní kontrolní mechanismy uvnitř policie. Nakonec uznala, že kontrolovat GIBS je velmi obtížné.

Zástupce GIBS *J. JEŽEK* uvedl, že došlo k velkému posunu kvality vyšetřování ze strany GIBS, což potvrzují výroční zprávy státního zastupitelství. Probíhají rovněž intenzivní školení vyšetřovatelů GIBS. V obecné rovině je vykonávána kontrola ze strany státu dobře.

Zástupce Fóra lidských práv *M. MATIAŠKO* navrhl, aby jedním z možných okruhů, na které se zaměří pozornost, bylo ukládání věcí ze strany GIBS tzv. *ad acta*, tedy bez rozhodnutí o odložení věci. Tím se totiž oznamovatelé či oběti dostávají do procesní situace, kdy nemají k dispozici žádný prostředek nápravy (stížnost proti usnesení).

Zástupce Českého helsinského výboru *J. ČERNÝ* uvedl, že výbor provádí inspekční návštěvy ve věznicích a vydává o nich zprávy, na jejichž základě bylo zaznamenáno zlepšení stavu. Některé problémy však stále přetrvávají, například nevhodné chování ze strany dozorců, nicméně se jedná spíše o výjimečné případy. Dále vysvětlil, že problémy souvisí i s nedostatkem personálu.

Zástupce vládního zmocněnce *P. KONŮPKA* závěrem informoval, že bude svoláno jednání všech zainteresovaných subjektů, kde budou rozsudky *B. Ů.* a *Sládková* podrobeny zevrubné analýze.

Závěry:

Kolegium vzalo na vědomí informace o rozsudcích a bude se jimi zabývat na dalším zasedání ve světle výsledků jednání dotčených orgánů, která svolá KVZ.

V Praze dne 15. listopadu 2022

Vypracovala: Anna Plačková

Schválil: Petr Konůpka

Příloha: prezenční listina